

11

Mit látsz? Téged, azaz magamat.
Mit látok? Téged, azaz magamat.
Szemed csarnokvizében mosom meg arcomat.
Bemosakszom születésünkhöz.
Pillám mögé betör a fény, amint a világba érek.
Születésemmel születik a fény is. Együtt születünk, Te is ott vagy, minden
árnyékban Te szólsz.
Csak a nő és a férfi alkothat együtt szivárványt.
Szivárvány ragyog kettőnk magzatvize fölött.

12

És most már mindig nappal lesz. Nappal. Tageslicht. Und fortan ist für immer
Tag, Tag. Tageslicht. A sötétség bátyái ledőlnek. Világra lökődöm, és Te,
együtt velem. Életre öl a fény.
Mit látsz? Látsz már mindent? Én látlak. Láss Te is, nekem.
Lásd, ez az én birodalmam: a Fény, az Én, a Szó.
És néha Hangok. Csevegő szótár.
Megérkeztél. Megérkeztem.
Megérkeztünk.
Induljunk el Te meg Én!
Lépésről lépésre.
A születés csarnokaiban.

(A GICCS című sorozat 3. része)

Solymosi Bálint

TANYÁN

Fejezet egy készülő regényből

'88 nyarát egy tiszazugi tanyán töltöttük, állattenyésztéssel foglalkoztunk. A tanyát potom összegért béreltük egy mérhetetlen adósságot felhalmozó télesztől. Veressnek, a kertésznek, következésképp Ágnes nagynénémnek köszönhattuk ezt is. Mófdelett vonzódott, elemi szenvedéllyel az állatokhoz Liza, megkockáztatom, hogy valamivel még annál is jobban, mint ahogyan az okkultizmushoz és a pénzhez; egyikhez sem értett, természetesen. Egy fikarcnyit sem. Az állatokhoz mégannyira sem. Mindez hallatlanul messze állt alkatától, tehetségétől, de ragaszkodott hozzájuk. Mondják, hogy a gyermektelen nők nemegyszer találnak maguknak „holmikat” rajongásuk tárgyaként. Ezt én nem tudom, csak azt, hogy Liza szeretett volna gyereket, de még addig nem született neki, én meg nem akartam. Summa summarum – elmentünk állattenyésztőnek tanyára. Ráértünk.

Megérkezünk a faluba, május nyolc, dél, záporosó, a felerősödő szél zúgása, megint újra a gyerekkor helyszínei, ahol bringáztál, futkároztál, háborúst játszottál, kukoricát törtél, mikor volt ez, nem rémlik semmi, de szeretnéd felidézni. A vasútállomás, a sín megvan, több mint másfél kilométer a falutól; a tanyától, ahol apáddal annak idején marhákat itattatok, trágyát lapátoltatok, úgy öt vagy hat kilométer is lehet. Emlékszel a távolságokra és arra, hogy megteszed gyalog, bringával, lovas kocsival, traktorral a kijelölt célhoz vezető utakat, de hogy mikor, felfoghatatlan. A szétment, töredezett aszfaltút szélén jelenetek, kontrázások cajgákkal, zuhanások, lapulások, seggtörlések lapulvéllal, dinnyelopások, dinnyezabálások, lányok illata, tenyerek izzadása, annak idején, de mikor? Most itt megyünk Lizával, magára öltötte átlátszó esőköpenyét, kapucniját a fejére húzta, én hajadonfőtt, egy téglaszínű kordzakóban, nem túl nehéz bőröndökkel, táskákkal. Némán kerülgetjük a kátyúkat, az óriás esőcseppeket elnyeli a por, nem veszed támadásnak a szél és az eső rohamait te sem. Úgy, ahogy van, meg fogom enni a természetet. Gondolod. Rohadtul izgulsz. Igyekszel megszabadulni indulataidtól és balsejtelmeidtól hónapok óta, azóta, hogy először fölmerült tanyára költözésetek ötlete, jóllehet, akkortájt nem hitted, hogy ez bekövetkezik. Albérletek után keresgélteél, méghozzá Budapestet jelölve meg lakóhelyül. Ezt nagyjából rád hagyta Liza, azzal együtt, hogy veszekedtetek miatta eleget, zakatolásszerű éjszakai hangok visszhangoznak a fejedben. Aztán egyik pillanatról a másikra ezt a pusztába vándorlásunkat, vagyis uradalmi gazdálkodásunkat veszett energiákkal szervezni kezdte, és valamikor áprilisban itt találtuk magunkat, hogy megnézzük azt a vidéket, ahol mint vállalkozók annyi pénzt kaszálunk, hogy nem lesz több gondunk további életünkben.

Ez az áprilisi úgynevezett vidéki felfedező túránk mindjárt az elején elfajult, és egy igencsak váltakozó hangulatú megmérettetésé lett, ugyanis Liza impozáns önérettel emlegette a gimnáziumi földrajz- és biológiatudását. Emlékezetében nevek után keresgélte a tájegységre vonatkozóan, jóság- és növényvilágát, őstörténetét illetően mindenféle feltevésbe és okoskodásba bonyolódott, ahogy egyébként én is, azzal a különbséggel, hogy én elismertem, csak tippelek erre vagy arra. Nem kellett volna, mert ezt a ziccet nem hagyhatta ki, és komolykodó bájjal közölte, hogy „a paraszt te vagy, drága, nem én, és most *én* mondjam meg neked, hogy az ott nem hegyi pálma, hanem egy őrült fűz?”. Nagyon nevetett, szeretett volna elnézőnek mutatkozni, hiszen azért be kellett lássá, nem emlékszik már kellő pontossággal flórára és faunára maga sem. Ezek a vehemens környezeti összecsapások kettőnk közt már a vonat ablakából kibámulva elkezdődtek, és aztán folytatódtak akkor is, amikor biciklire ültünk, majd át az öreg Horváth csónakjába. Mindössze annyit változott vetekedése az egyébként különösen megilletődöttnek és semlegesnek látszó nap során (én már föladtam), hogy méltóságát őrizendő engem leckéztetett, ezt vagy azt hogyan hívnak arrafelé, miért és honnét vannak bizonyos elnevezések – bivalyos, bökény, cserebökény, halesz, túllát, zsidórampa, öthalom, demeter, schwaiger és így tovább. Levonult már a tavaszi ár, szapora volt, lefegyverző és vigasztaló az ártéri zöld és a víz fölé hajló fák, bokrok sötétebb árnya. Liza a ladik orrában ült a keresztfán, és a felfordult halakat nézte, amint a folyóban és a parton himbálóznak a lusta hullámok ritmusára. Horváth állva evezett, be nem állt a szája egy pillanatra sem, anekdotázva mesélt, megsemmisítve és földig alázva öntudatlanul is minket halászatról, vadászatról, a vidék történelméről és arról, hogy mennyire tetszik neki a színésznő. Engem, „a fiút” semmibe vett, így aztán nem szerettem volna, ha átjön velünk a tanyára, azonban az öreg Horváth úgy ítélte meg, egészében véve

ordenaré udvarlása előbb vagy utóbb révbe érhet, tehát elkísért bennünket, és miután megnéztük a tanyát, körbevitt a folyó holtágán, amely holtág a „mi tanyánk” földjét határolja patkó alakban. Szó sem esett reggel óta a „mi vállalkozásunkról”, amit én távolról sem bántam. A felszíni jókedv nem sérült, amint azt is homály fedte, az út célja üzleti próbálkozásunk, *akciónk*, az állattenyésztés helyének és módjának szemrevételezése, tervünk és az itteni életünk elképzelése az adott körülmények alapján. Mintha időközben Liza számára abszolút közömbössé vált volna a vidéki lét, az agrikultúra, a meggazdagodásnak ez az egyszerre triviális és romantikus válfaja. Ez akkor megint csak Liza mocskos fantáziája lesz, gondoltam felfrissülve, és örömmel fordultam toronyiránt, azaz Budapest felé.

A záporosó, a szél is enyhül, május nyolc, megyünk toronyiránt, a falu temploma felé tartunk szédelegve, én attól a mostanra már megmásíthatatlanná lett felismerésemtől, hogy ennél akkor sem járhatnék rosszabb úton, ha csalánnal ütlegelném magam. Még hogy egészséges élet, természetközeli lét, megújuló lélek és pénz, pénz! Egyszerűen eltévedtem. Viszont Liza nem ettől szédeleg; hanem mintha nem volna ereje elviselni a kínálkozó szerencsét. Szerintem egy kicsit már unja magát, annyira biztosra veszi, mondjuk így, a játék kimenetelét. Lépdelünk a kihalt, langymeleget párálló főúton tovább, egyenesen a község legszebb épülete, a parókia irányában, anyám ott takarít, Agócs Pál fuvaros meg az udvarán vár ránk, fogatán tűzifával, kályhával és néhány elengedhetetlenül szükséges holmival, és, apám szerint, a papnak van a legfinomabb pálinkája a környéken, ki állná meg, hogy ennek hallatán ne füttentsen, és akkor apám füttent. Haladunk fel az enyhén lejtős úton, benézünk jobbra is, balra is a kis utcákba, egy hajítófát nem ér semmi, se ház, se telek, mindig minden félelmetesen fölértékelődik a szememben, ami a falun túl van, itt a kukacok a legéletszerűbbek, gondolom. „Romolj meg, most romolj meg...”, éneklek magamban. Aztán végre odaérünk, a kertkapu nyitva, a lovakat látjuk meg először, a szín előtt állnak, lehajtott fejükkel megrázzák a zablát, elborult, fülledt hőséget érzek a közelükben. Megjelenik Agócs Pál a kocside-rékban, tátott szájjal, némán, mindkét karját fellendítve üdvözlő minket, itt szélcsend van, piszkos inge mégis szinte örvénylik körülötte. Idegrohamot kapok tőle gyerek-korom óta, de ezúttal nem, betegnek látom, vagy elhasznált, kopott bábfigurának, a börtönének teheték ilyenné. Liza előrehajol, mintegy alámerül kétségbeesésébe, a pakkját lerakja, és csak hosszú másodpercek múlva egyenesedik ki, időtlennek szánt, ám eléggé vérmesre sikeredett tartást véve fel, „munkára!”. Az éles kontúrú, fehér fényű paplak tornácáról lelépve anyám a járdalapokon iparkodik felénk, most is azzal a hevességgel, ahogy általában apámat előzte, kerülte, folytonos izgatottsággal, ami aztán szívbetegségéhez és asztmájához vezetett. Öltözékén az ő utánozhatatlan, falusias ízlése; a fekete műselyem blúz fölött bordó dzsörzékabátka, a barna csíkos szövetnadrág előtt, alul matyó hímzéses konyhakötény, amikor itt van, kiöltözik, egyébként virágmin-tás otthonka. „Az én gazdálkodó gyerekeim!”, kiáltja gúny nélkül, a megelégedettség örömeivel, de némi hitetlenséggel, félelemmel. Liza nem fél, hangjában azonban a feldúltságát rendező csöndességgel köszön, mielőtt átölelnék egymást. „Csókolom.” Apám beteget jelentett, a falra mászott Lizától első találkozásuk alkalmával, az esküvőnkön mindjárt, azóta abból a megítéléséből, hogy ez a nő ördögi, jottányit sem hajlandó engedni. A ház ajtaját kitarja egy sovány férfi, aztán visszafordul a homályos terembe, a viaszos hajópadlón a filcpapucs csoszogása hallatszik, távolodik, és rögtön közeledik, fekete nadrágban és ingben a fiatal pap az ajtófélfá mellett megáll, nem mosolyog,

holott elvárnál tőle egy kenetteljes grimaszt; annyi baj legyen! „Na gyertek, nemsokára itt vannak a püspökök. Ebédeljetek meg!” Ezzel anyám elindul befelé, mi követjük, kezét fogunk a plébánossal, aki pálinkával kínál bennünket. Elfogadjuk. Ahogy a *spirítuszt* stampedlikbe önti, azon minutában megjelenik Agócs, a fuvaros.

Együtt falatozni a püspökökkel, kezdetnek nem is rossz, mondom.

Nem, suttogja nevetve anyám, előttük esztek, a konyhában, siessünk, tálalok is...!

Az ebéd tyúkhúsleves, rántott karaj, petrezselymes főtt krumpli, máglyarakás és meggyes pite. Mindenből veszünk, mindent megkóstolunk, közben visszaidéződnek benned a gyerekkor képei; itt rejtőzöl napra nap Attila atyánál, Beatlest hallgattok, és táncoltok, aztán gépelni tanulsz a gyönyörűséges Remingtonján, olvasol és rajzolsz, vagy estig vitatkoztok különféle hittételeken. Szinte szó nélkül indulunk el, kivéve a fuvarost, aki örült ordítással biztatja lovait, először halljuk a hangját. Fel a zúzott kővel szórt töltésen, aztán végig egyenesen a gáton, és túl az őrházon le a rámpán, és már ott is áll előttünk a tanya. Mindenfelé belvizes területek, satnya haszonnövények, amerre a szem ellát, nyeszlett kukorica, csenevész búza rossz, sárgásszürke földeken, nem meglepő hát következképpen a gazzal fölvert birtok, a düledező főépület, a korhadt gerendázatú pajta, az omladozó istálló, ól, fészter. Évek óta elhanyagolt, a téesz által, és senki által semmire nem használt gazdaság, ám ez alatt az egy hónap alatt is annyit romlott az állapota, hogy most már úgy tűnt, vissza kell hódítani az enyészettől, és aztán föl kell építeni újra. Nem számítottam másra, úgyhogy fordult a hangulatom, a fenyegetettséggel teli komorságot megadó kedélyesség váltotta fel, és ezt tovább vidámította, ha nem is színesítette, de mélyítette az itt is, ott is szétszórva rozsdásodó ősrégi vas; ekék, vetőgépek, kocsik, boronák hevertek a magas fűben. Ez a mi uradalmunk!, sóhajtok derűvel, nyújtózva egyet. Kórót eszünk, meg trágyát.

Mi volna, ha hinnél kicsit...?!

Ebben?

Miért jöttünk le?

Azt hiszem, megint azzal az üresnek mondott tekintettel nézek rá, amikor esküdzőni szoktunk, kataklizmák után, hogy szeretjük egymást. Agócs Pállal lerakodjuk a fát, a kályhát, a matracokat, hálósákokat és így tovább, majd kalapját a szemére húzza, és széleseben elhajt a fogatjával, eszelősen nógatva lovait. Aztán elhal a lárma, sehol egy lélek. A halványkék ég is valahogy éhség- vagy nyomorárnyalatú. A jobb lábamat felhúzza ráülök az egyik bakra, Liza leguggol, eredeti helyzet, lógó kar, nehezen emelt koponya, hunyorogva tekintünk körbe meg körbe, szerintem jól nézünk ki. Ezt meg is vallom neki, nem mintha vigasztalni akarnám, csak nem szeretném annyira magányosnak érezni magam, mint aki ott áll az *önmegvalósítás kapujában*, szcénája ez a puszta és ez a romhalmaz. Egyszerre mindketten fölállunk, Liza a házba szalad, én odakint ténfergek az udvaron, kínomban az ólajtóba rúgok, kis híján rám dől, nem segít, abban semmiképp, hogy megszabaduljak onnan. Feltűnik Liza a küszöb előtti lépcsőn, majd hanyatt esem a meglepetéstől, teljes síöltözetben (nem a legújabb divat legalább). „Munkára fel! Takarítsuk ki ezt a kócerájt!” Pókhálózunk, a falat vakarjuk, és hipózunk, nem lehet felsorolni, mi mindent meg nem teszünk, hogy majd a fejünk lehajthassuk éjszákára. Aztán éjszaka, holtfáradtan, megkérdezi, hogy „hol fogunk fürödni?” Ezt a szót használja, *fürödni*, édes istenem! Erről ugyanakkor eszembe jut a folyó és annak holtága, ami ott van mellettünk néhány lépésnyire. Milyen jól fel vagyunk szerelkezve!, zseblámpa fényénél kószálok a parton, nemsokára találok is egy laposabb, homokosabb vagy iszaposabb szakaszt, hol egy öreg fűz gyökere olyan ívben nyúlik be a vízbe, mint-

ha csak egy design kád pereme volna, összességében mégis a természet leggyanúsabb ajándékaként tekintek rá, nem mintha nem vennék mindent ilyformán, amit a természet ad. Addig szuggerálok a törzset, az ágakat és az indákat a zseblámpa iszonyú köröket vető fényénél, mígnem aztán látomásom támad. A zseblámpa fénysugara irtózatos méretű ezüstkulccsá változik, elfordul a fa odvas sötétjében, aztán egy robbanás villanása, duzzadt, fölszakadt kéreg és göcs örvénye előttem, felfröccsenő és megcsillanó sár, a forgatag elnyeli a csillagokat, mindenestül betölti a láthatárt, a köd háttéréből mindez egyre masszívabb tárgyként áll elő, fülem zúg és lüktet, majd teljes csönd lesz, testemet nem érzem. Most újra gyenge, lassú hullámok mossák a homokpartot, a nádak közti neszezésük finom zenévé alakul, ezt megint te hallod, s mintha megint saját szemmeddel látnád; középütt a fa odújában egy madárnak (libának, kacsának, pulykának, kakasnak) szeme néz rád vérben forogva, majd az istálló vályúi csúsznak, csapódnak lábad elé. És felismered a zenét, igen, ez a *Kővendég* dala a Don Giovanniból.

Azt érzem, nem bírok visszamenni a házba, mi több, hogy nem is kell. És mivel úgy vélem, most mindjárt elsüllyedek itt a mocsárszagú iszapban, melynek szaga elsőre émelyítő volt, de már inkább izgalmasan, férfiasan *várt*, megkönnyebbült szívvel és kimerülten kuporodom le (zseblámpámat kikapcsolva) az éjsötétbe. Lassanként tér vissza időérzékelésem, és vele együtt a feladatomra is ráeszmélek; fölegyenesedem, határozott léptekkel indulok el a tanyaépület felé, ahol, a küszöböt átlépve, a kinti viszonyokhoz képest legalábbis, egy fejedelmi szoba kristálycsillár-ragyogása fogad, arany és vörös mintázatnak látva a salétromfoltokat és a beázásokat. A földpadlóra lehajított, szálkásra súrolt tyúkólajtón felbontott szardíniakonzerv, vekni kenyér, egy üveg vodka. Nagyon civilizált, mondom régi, kedves, sóvárgó mondatomat Lizának. „Az, mi? És a fürdőszoba is ilyen civilizált?” Vigyorog rám gyerekesen, mámorosan. El fogsz ájulni!

Majd két héten át takarítunk és bontunk. A sitt, a szemét és az istállókból kihordott trágya elszállításához traktorost, munkást fogadunk fel, ugyanígy a falak, az ajtók és ablakok rendbe hozására, villanyvezetékek kiépítésére, különben minden munkát mi végzünk, lélekszakadva futkosunk hajnaltól napestig. Agócs Pállal, a fuvarossal még aztán ócska olajkályhákat szerzünk be, egérintőt, seprűt, hőmérőt, égőket. Kiderül, hogy nem tudjuk beüzemelni a régi vízhálózatot, és az udvar közepén álló húzóút vize pedig ihatatlan, nem lehet megtisztítani, így aztán ivóvízért a szomszéd tanyára kell majd átjárnom egy rendkívül morcos, kövér asszonyhoz, az állatok itatását meg a holtágba alámerített villanymotoros szivattyúkkal kell megoldanunk, szóval ez az elviselhetetlen állapot már gyűlöletesen végeérhetetlennek látszik; mindez viszont a csuromvizes hát bamba tartását adja. A csűr felhasználható faanyagából magam ácsolok, szögelek össze asztalokat és ágyakat, hihetetlen, hogy mikre vagyok képes egy nő lázálmaért. Máskor ülnék a napfényben egy átmelegedett kövön, bámulnám a kókadozó búzát, kukoricát, a felfordult törpeharcákat, vagy könnybe lábadt szemmel idézném vissza a totómeccseket, milyen balfékek rontják el nekem a telitalálatokat. Vagy Franciskát hoznád fel emlékeid egére, akit az öreg Horváth házában fektettél le régen, annak idején, Ágnes néném fodrászstanonca volt, gyönyörű tizenhat éves lány, a déli nők fantasztikusan hullámzó, dús hajkoronájával, elképzelnéd újra meg újra, mozdulatlanul nézve a kék égboltra, gyöngyöző s gyöngyházfényű rózsá nemi szervét, kicsike nyögdecselektől nyúló ajkát, ehhez nem kell különösebb erőnlét, bár ki tudja, ennyi év után.

Eddigi életedet áttekintve rendszeridegen az erő kifejtés, az efféle munkától meg, mit itt végzel, isten őrizz! És tessék, már túl sokba van, hogy most befejezd. Beveted

magad egyik éjjel a romok közti óriáscsalánosba, hogy pihenj egy kicsit, és aztán megszólaltasd szellemed, beszélni szeretnél végre, értelmes társaságot akarsz, na, ezt sem képzelted volna soha, hogy ez beüt. Egy idő után irtózni kezd a hülyeségeidről Liza, nyilvánvalóan azért, mert ő nem bizonyul ennyire találékonynak. Mondjuk, áll egy holdfényes éjszakán az ablaknál, és a baglyot hallgatja, vagy egeret hajkurász, vagy valami okkultista könyvet olvas (ezt néha egyszemélyes szeánsz követi), de az is előfordul, hogy azt szeretné, ha szeretkeznének, ennyi leleményességre futja tőle; arányait tekintve nem rossz, két új, két régi trükk. Ebből az elapadhatatlan ingereket kiváltó tájból, ebből a szibbasztó fantáziavilágból, amit természetnek neveznek, nem hiányzik a rádió, a tévé, nem hiányoznak a hírek, és nem hiányoznak a kapcsolataink sem. Az megesik, hogy telefoncsörgésnek vélem, amikor a szél kitartóan rezegetteti a leszakadt ereszbádogidomait, vagy amikor a szomszéd tanyán, annak a zsémbelődős asszonynak a tehenei megrázzák pányváikat, de ebből messzemenő következtetést, mint itt egyébként semmiből sem, nem lehet levonni. Hál' istennek Lizának megvan a maga folytonos, mindent kitöltő szellemi és lelki elfoglaltsága, a pénzszerzés, így tehát hódolhat örök időkre szóló szenvedélyének, a statisztikának, igényes füzetek és jegyzőkönyvek hevernek szerte a házban, följük hajolva vezeti azokat, nem tévedek sokat, ha annak a sejtésemnek adok hangot, számszerűen egyelőre a kiadásokat írja fel. Mennyivel tartozunk már most, egy hét után, nem kérdezem, hozzávetőlegesen is könyvek, és néha felkiáltok magamban, a kutya fáját, ebből nem lesz borúra derű! Ettől függetlenül a nap felkel, mint ahogy akkor szombaton is, amikor megérkezik két autó a birtokra, az egyikben Ifi, a biokémikus haver, a másikban Diána, hozzájuk nekünk a civilizációhoz nélkülözhetetlen technikákat. „Szűz Máriaám!” – csapja össze tenyerét életvidáman Ifi, ahogy kiszáll. Amúgy nyugodt, vékonydongájú srác, szelíd arcát örökké felvont szemöldöke mosolygósan csodálkozóvá teszi. Rekedt, mély hangja váratlan pillanatokban komikusan éles sípolásba fog (ennél a kitérésénél már a *szűz* szónál), árulkodó jele ez annak, hogy amiről azt gondolnánk, álarc, nem az, hihetetlenül éles elméjének és cinikus humorának fortélyával együtt jár szemtelen, nyegle nemtörődömsége. „Majdnem megdöglesztett ez a zarándokút”, nyögi, majd kubai feherrumot és kubai szivart rak a „kerti asztalra” (tudja, mitől döglik a légy). Egy nap és egy éjszaka ivászattal telik, ez minden köntőrfalazás nélkül kijelenthető, időnkénti rókázások és lángnyelvekként felcsapó táncok tagolják, ha valakinek talán szüksége volna másnap történeti rendteremtésre. Az mindenestre elsikkad, hogyan sikerült rádiót, magnót, erősítőt, tévét működő állapotba hozni, hogy sikerült Royal írógépet a veranda legmegfelelőbb zugában elhelyezni, hogy sikerült Liza ruháit pazar módon elrakodni, és a szőnyeget leteríteni, a falakat plakátokkal és fotókkal díszíteni, vagyis nekem a verandán egy sarkot, Lizának meg egy szobát otthonossá ha nem is, de szinte lakhatóvá varázsolni. Nyűgös derűvel ébredünk; „nincs kizárva”, mondja Ifi, „hogy imahellyé lesz ez a tanya; ahogy kinyílt a szemem, fohászkodni kezdtem, pedig nem szoktam”, édesen vigyorog. „Első pillantásra ijesztőnek hat, de hülyeség!”, így Diána. És van arcuk sok sikert kívánni, mielőtt autókba beszállnak. Nekivágnak az útnak; nézzük, ahogy felhajtanak a rámpán, és aztán ahogy a kerekek felverik a port a gáton. Visszafordulok, nincs mese, irgalmatlanul tragikus helyzet, gondolom; ezzel a hirtelen berendezkedéssel véglegesítettük döntésünket, most már végigcsináljuk ezt az állattenyésztői vállalkozást. Különben sem tudnánk másként tenni, hiszen a jövő héten megérkeznek az első szállítmányok, ezeket Liza ütemezi Virágnéval, a Veress által ajánlott ügyintézővel, aki a szerződéseket is megkötötte a cégekkel nevünkben, nekünk csak alá kellett írni. Körülnézek, azzal a nyáriasnak

mondható könnyedséggel, mintha utoljára észlelnék, utoljára gondolnék el valamit. Hevenyészett és kallódó jelenlét mindenütt; már nem húzhat le magához, ott vagyok lenn, ozsladozni, porladozni kezdek. A padlón térdelek, a felnövelendő jószágoknak terepet rendezek, rekeszeket gyártok, etető- és itatórendszereket tákolok össze, majd kiülök cigarettázni a verandára.

Aztán benépesül barmokkal a farm. Kétezer liba (a liba a főcsapás iránya), kétszáz kacsa, kétszáz csirke, húsz pulyka, húsz sertés, öt bika meg egy kecske. Nagyjából. Felrémltet előttünk még egy kép, a magas kerítés mellett lépdelő struccok ijesztő méltósága, de aztán Virágnéval egyeztetve, meg hogy mennyibe kerülne egy olyan drótháló kihúzása, a struccokról könnyűszerrel lemondunk, nem mintha már nem lett volna sok szempontból tök mindegy; egyetlen komoly ellenérv akadt, és ez a kerítés, kerítés nélkül képzeltük el ottani életünket. Állattenyésztésünket. Ezeket az apró meg kevésbé apró élőlényeket a megérkezésük első percétől fogva képtelenek vagyunk állatnak tekinteni, nagy valószínűséggel azért, mert nyomban nyilvánvalóvá válik, mi élünk közöttük, az ő világuk lesz a mi létformánk, valójában ők tartanak bennünket. Állat marad az egér meg a tavi denevér, a kuvik és majd a kutya – a hal meg hal. Na valahogy így, így látunk neki, illetve így folytatjuk lázas tevékenységünket. Szép, de vad, s fölötte magányos vidéki esték a dögfárasztó napok után; csak ülök odakint a holtág partján a mocsárszágban, vagy a verandán totóesélyeket latolgotok, újabb és újabb kombinációkat fontolgatok, hogy a meglepetések is beleférjenek, vagy a gát tövében fekszem a fűben, emlékek és gondolatok nélkül, mint aki már tízezer éve ott van és ott lesz, eggyé válva a birtokkal. Hajnali fél öt, a rádió beállított óra ébreszt, kávét készítek fel, amíg lefő, kószálok a helyiségekben az állatok között, ellenőrzöm a hőmérsékletet, becéztető szavakkal köszöntöm a kislibákat, kiskacsákat, ilyeneket mondok, hogy „cukorfalatkáim”, meg „eszem azt a kis lúdtalpacskáitokat”. Miután megkávéztam, elkezdek etetni, itatni, vitamint adagolni, majd a tartályból olajat szivattyúzva át kannákba, feltöltöm a kályhákat. Megyek, kiganajozok a bikáknál, „egyem azt a gyönyörű borjúszemeket”, tápot adok nekik, a malacok már sivítanak, „édes kis röfifülek”, kitrágyázok alóluk, moslékot keverek, nekik való takarmányból a legfinomabbat, aztán jöhetnek a többiek, laza egymásutánban, messze elemelkedve utalattól és örületől, amelyek általában délutánra törnek rám, aztán megtöröttségem ellenérvék segítségével nélkül győzi le az iszonyt és a tébolyt. Ezzel áltatom legalábbis estéről estére magam, mígnem ráébredek, hogy ez már az, enyhe kifejezéssel élve kedélyzavar, hiszen az elejétől fogva hangokat hallok, féléber állapotokra jellemző képek jelennek meg előttem, Lizát meg (egyértérvé tudatlanul is apámmal) démoni nőnek látom, eszelős rosszakarónak. Mindenestre hajnalonta ezekről megfeledkezve, elemi természetességgel fogok hozzá a tevékenedéshez. Amikor Liza felkel, nem túl későn, nem túl korán, vele is megkávézom, arcán álmos büszkeség, kérlelhetetlen bizakodás, tekintetében viccesnek szánt számonkérés. Valami miatt tetszik még ez is, eszmék helyett az ő erős jelenléte afféle szívárványhíd a koponyám boltozatán. Nem igazán átütő misztérium, azonban a gyülevész kétségbeesés helyett megteszi, most így vagyok vele. Azon viszont elámulok, amikor egy délutáni elernyedte percemben a természettel és a munkánkkal szembeni zsigeri ellenszenvemre figyelmeztet, és hogy ez számára, ha egyáltalán fölfogható, akkor elfogadhatatlan. Nohát...! És hogy nem vallana különös, élettől elrugaskodott észjárásra, ha ebből arra a következtetésre jutna, már nem szeretem annyira. Észre sem veszem ámbraillatát és szépségét ebben a – ő így titulálja – *te tetű világodban!* És megint, nohát...! Akkor most

mi a fene van!? Ez elsősorban az elmének szólhat, gondolom, hogy így mindent könnyebbé tegyen; lehet, mindössze ennyi a célja okfejtésének. Amúgy meg, napnál világosabb, felütötte fejét a féltékenység az ő részéről is, ami régebben előfordult már nőkkel szemben, de az tényleg ámulattal tölt el, hogy az én naturalista módon kezelt, minden transzcendenciát nélkülöző életmenetemre féltékenykedjen. Igen, reggel együtt kelni az állatokkal, hamarább, mint a nap, részvétlenül tenni magamévá a szokásszerű paraszti létet, ez iszonyú különbségeket mutat a korábbi törekvéssel vagy csupán fennmaradási ösztökémmel, mikor a világ fölfedezésének, az én megértésének ideája foglalkoztatott, meg a halál, meg a szerelem, amelyek innen nézvést amolyan kedves és szórakoztató elfoglaltságok, az öntetszelgő individuum *mutatványai*. Nem akarok ott feltűnni, ahol fölösleges feltűnni, hiszen itt csak eltűnni lehet. Erre az eltűnésre lett féltékeny, amelyet az ő szemet kápráztató tehetségével és úgynevezett érzelmi intelligenciájával a racionalitás kietlen mezejére terelt, és egyúttal számot vetett nem múltó illúziójával, hogy megőrizhetjük mindazt, ami az elmemunkáról és a szépségről (épp azok által, azok hol áldásos, hol gyötrelmes megmutatkozásra kényszerítésével) kialakult bennünk. Hát nem...! Ő azonban ragaszkodik ehhez a hitéhez, esze ágában sincs földadni, mindent megmozgat, eddig nem ismert tulajdonságait ismerhetem meg, így mindenekelőtt a lustaságát. Otthagya a tanya körüli munkákkal, naphosszat járja a mezőket gyógynövények után kutatva, meg más ehető gyomokat keresgélve, gomba után turkál a füvek közt, aztán, egyszerre élénk és átszellemült tekintettel sétálva át az udvaron, meditálni kezd, majd elmerül az indiai mitológia istennőinek félelmes és gyönyörűséges *szemlélésében*, ahogy mondja, vagy a számmisztikában, vagy valami főzetet készít. Egy idő után nem eszik húst, az öreg Horváthtal mennek ki a folyóra horgászni, és rendkívül ellenszenves ábrázattal, kéjes örömmel térnek vissza, amikor sikerül valamit fogniuk, keszeget, pontyot, harcsát vagy kecsegét. Nemsokára már egy hónapja, hogy itt vagyunk, és én nem találkozom mással, egyedül Matilddal, a szomszéd gazdasszonnyal, meg Imrével, a gátőr fiával, aki időnként átmotorozik, és elviszi a totószelvényeimet, illetve megnézi a postafiókunkat, amire felhatalmazást adtunk neki. Sok tanyasi meg falusi is rábízza tippjeik megjátszását vagy lottóikat, néha úgy tűnik, okot az életre már csak a lottó ad a tanyasiaknak, a falu lakosainak, és aztán a város lakosainak is persze, a nyerőgépek meg a lottó. Néhány nap előtti levelekkel érkezik meg egy péntek este, Diána írta az egyiket, melyben arról értesít, hogy szombaton meglátogat bennünket, „szólóban, mert a többiek nem érnék rá”; mellékel egy fotót is, Zsuzsannának megszületett fiúgyermeke. Hát ennek örülök, mondom magamban, mivel Liza egyetlen szó nélkül hagyja, én meg nem kívánok olyan területre tévedni, ahol nehéz volna jó fényben mutatkozni (az embernek, gondolom, Liza szemébe nézve, ki tudja, honnét, előkerül maradék hiúsága, még ha ez hányingert kelt is benne). Mint apám, vagy gumicsizmát, vagy fapapucsot hordok már hetek óta; az olajos meg szaros szíjú fapapucsból lépek ki, hogy valami fordulat álljon elő, nem másért, csak a fordulat kedvéért, hiszen Liza még mindig makacsul hallgat, te meg, hogy Diána itt lesz, már a mulatságra készülnél. Azzal az indokkal, hogy átmész vízért, biciklire szállsz; *régen rossz, régen rossz*, hajtogatod magadban, *milyen átkozottul jó, hogy régen rossz*. Életed alapja Liza fehér, bő nadrágja, vörös öve, vállpántos blúza, sápadt, szeplős válla; hogy mi következhet ebből?, ezt kérded. Megállsz, mezítláb gyalogolsz a cajga mellett, legyen ugyanúgy valami élmény, mint gyerekkorodban, amikor ugyanígy azt szeretted volna, legyen valami élmény, amikor ugyanígy tudtad, *régen rossz*, ami alapvető volt, ám hiányzott hozzá a szenvedély és a világos látás, és most Liza iránti szenvedéllyel és tiszta szemlélettel

tényleg értelmet nyer, *ez lesz a veszett jó*. Nem tagadod, intenzív, felemelő munkának tartod, hogy idejutottál (az öngyilkosságot keservesen elkerülendő). Matild ezerszínű, hol odaadó, hol aggályos, hol gonosz, olyan, mint egy indiai istennő, ezúttal kioszt; hogy mire vetemedhet egy nő, minden ok és érdek nélkül, tőle tapasztalhatod (azt hitted, a városi kényszerszingliket és házadónőket elhagyva ilyesmivel itt nem találkozol, de miért lenne úgy). Mindegy; amikor megszületsz, '59., a tudósok föl kell tegyék a kérdést, hogy egyedül vagyunk a világon vagy sem, és ha léteznek mások, akkor vajh érdemes fölkeresni őket vagy sem, ez jut eszedbe Matildnál. Matild azt mondja, nem neked való ez a tanyai gazdálkodás, ott toporogsz előtte mezítláb, hetes borostával, nyúzottan és idegenül – „fiam, légy kegyesebb magadhoz!” Nem tudok, nem és nem; a nő ugyanakkor kellő keserűséggel ajándékoz meg, és némi savanyú borral! Nem tűnik fel mindjárt, de agresszívvá leszel. Van, amitől hamarabb szabadulnál, és az a veled született szelidség, így hát megtartod amaz hófokát a visszavezető úton is. Az a gondod, hogy nincs nyelved; nincs nyelved sem a szelidségre, sem az erőszakra; ha volna, nyilván nem maradnál minduntalan világrajövedeled kellemetlenségénél, ennél a mindent fölülmúló nyelvi impressziónál, hogy megfojt a köldökzsínor! Az anyját! Süket vagy, teljesen süket és teljesen néma a folyó holtága melletti bicikliúton hajtván a járgányt, nem beszélgettél sem apáddal, sem anyáddal soha, sem a múlttól, sem a jövőről, a néma düh tartott együtt benneteket, szünettelen fülelve és azonmód kizárva minden ingert, nehogy felboruljon ez az érzékeny egyensúly. Néhány madár száll vissza fészkére a nyugvó nappal a háttérben, enyhe szellő mozgatja a faleveleket, és lenn az iszapban valami mocorgás támad, árnyad előrevel, lábad mintha nem a tiéd volna, zajtalan, lassan halad egy fantom a zötyögős útra behajló ágak közt, semmi nyoma a hasznosságoknak.

Alvajáróként, reszkető, fagyos nyugtalansággal, tétova léptekkel mészt a kamra felé, miután letámasztottad a kerékpárt. Beviszed az artézi vízzel teli demizsonokat, látod a kifolyt olajat, a mocskot, a háznak és úgynevezett funkcionális életeteknek végső bomlással egyenlő elhanyagoltságát, elhagyatottságát, és elszorul a szíved, mellkasod masszírozod, tudod, mindennél hiábavalóbb volna megszólalni, megszólítani Lizát, hogy első föllelkesülése óta, „munkára!” szinte semmit nem tesz a vállalkozásért és következőképpen értetek, hogy már egyáltalán nem dolgozik, hát ilyet egyáltalán nem mondhatasz, ilyet azért ki nem ejtenél a szádon, akármennyire úgy is van. Azzal is tisztában vagy persze, nyomban visszatámadna, hogy milyen ambíciótlan egy faszt, erőtlen és önállótlan és ötletelen, összességében egy reménytelenül nyámnnyila férfi lettél. Van az örületnek ez a különös íze, amit váratlan pillanatokban észlelsz, valami maró édes-ségérzet és fémes íz, az unalomnak, az undornak és a türelmetlenségnek összegyülemelő, irtózatossá íze; ezt érzed, amikor az udvaron, a feljövő, fakó Hold alatt fölfedezed Lizát.

Miért nézel így rám?, kérdezi inkább kötekedő hangsúllyal. (Elrettenesz magadtól, hallgatsz, most kellene elmenni.) Mi bajod van?!

Miért vagy itt? Mit csinálsz...? Kérdezed.

Mi van, le akarsz tapsolni a színről?! Fölnevet.

Meglendül a kezed, arcul ütöd. Nem a színházban vagy!

Veled lenni, az tényleg nem színház, az örültekháza...!

Nem veszed észre magad, hogy mit csinálsz hetek óta?! *Én mosok, én főzök, én takarítok*, ez a szar elnyel *engem*, te meg utálattal kerülgetsz!

Hiányzik anyuka, fiú, aki dédelget?

Erre felnyerítesz, megint meglódul a kezed.

Na ide figyelj, te féreg, ha még egyszer hozzám mersz érni, összepakolok, lelépek erről a dudva helyről.

Menj csak, tűnj a picsába! Ordítasz, artikulálatlan ordítózásba fogsz, ő meg gyászos megvetéssel vizsgál, nekirontasz, hogy kész, megfojtod, a földre zuhantok, végül a nyakába harapsz, innen akármi lehetne. Akár vadul szeretkezhetnétek is, elfogadva magatokat annak, amik vagytok, állatok, de fölkel, és futásnak ered a folyó irányába, föl akar mászni a meredek gátoldalon, visszacsúszik az egyik lába, a zombékba mar, nyög. Már odalent botladozik a kocsuiúton, kábé ötven méter a távolság köztetek, másfél kilométer a gátórház, megint fölkapaszkodik a gátoldalra, kiabál, egyre csak kiabál, „segítség, segítség!”, elképesztő, mennyire ért a nagyjelenetekhez, gondolod, miközben felé közeledsz, nem lehet messzebb tíz méternél, amikor feléd pillant, és hanyatt esik. „Engedj!”

Mit akarsz?!, üvöltesz rá.

Semmit. Hagyjál!

Én hagylak, te akarsz gajra vágni, mondd föléd térdelve, száraz hangon, zihálva, és két karját erősen a földhöz szorítva, bőrdön a veríték hűvös harmat, ahogy szokott, ilyenkor este felfrissül a mező.

Én? És ugyan mivel? Elintézed magad te egyedül is.

Előbb téged intézlek el, megfojtalak és vízbe doblak.

Nem a legszebb halál, mondja rémült hidegséggel. Ám ezzel tökéletes ellentétben lehelete ingerlő, túlon túl közeli melegség arcodon. Táva maradt szájjal bámulod arcát, karját, vállát, életedben nem láttál még ilyesmit, ami ennyire híjával lenne a valószínűségnek, járja át lelked a felismerés. Váratlanul talpra ugrasz, megfordulsz, üzötten a fészker felé kezdesz el rohanni valami szerszámért, ásó, gondolod, ásó kell ide, szétcsapni vele az állkapcsát, de végtelen messzinek tűnik a csűr, és egyszerre kiszalad lábaddól az erő, ízületeid felsajognak, tüdőöd egyetlen rohadt sóhaj, mi a fene legyen?! Még az imént, utad lerövidítendő a lucernáson át bevágtál a kukoricásba, ott fekszel a gazban, körülötted gyomnövény, néma vadvirág, távolabb néma akác, nyír és fűz, legyőzhetetlenül, akár a gonoszság, a *régen rossz*. Mi veszi rá az embert, hogy felálljon és elinduljon, amikor mindennél jobban tudja, nem érdemes továbbmenni!? A félelem és a lélegzet. Gondolod. Amíg meg nem fulladsz, ez van. Elbotorkálsz az udvaron át a vasak közé, a rozsdás vetőgépek, boronák és ekék közé, jó hatással van rád többnyire, ha ott kuporogsz, most azonban rémülettel és izgatottsággal telt büntudat lesz rajtad úrrá. Azon vagy, hogy ezt komfortossá tegyed, minden esélyed megvan rá, hiszen túl vagy a fáradságnak a még fájdalmakat okozó fokozatán, célod a finoman koncentrált „fanatizmus és közöny”. És tényleg, szinte súlytalan léptekkel indulsz vissza a gátoldal irányába, ahol Lizát hagytad. Már távolról látod, hogy fenn jár a töltésen, mintha közeledne, igen, ráfordul a rámpára, erőteljes léptekkel, makacs göggel tart a tanya felé, ahogy eléd ér, egyszerűen kikerül. Utána fordulsz, vállát megragadva kíséred, karját úgy rándítja, mintha csak egy légy röppent volna rá, és közben járását sietősebbre fogja; szeretnéd valamiféle varázslatos érintéssel ezt az elviselhetlenné vált lázálmot szerelmi lázzá változtatni, vagy azt remélni, hogy érintéseddel villám súlyt le rátok.

Meghalok. Mondod.

Én nem, szóval meg mélyről, felkacagva.

Mi összetartozunk... és ezt együtt kell végigcsinálnunk!

Én nem tartozom hozzád! Ezek után meg... soha nem is tartoztam hozzád! Én nem fogok itt veled megdöglenni. Kézfejevel elsöpör egy fűrtöt a homlokából, és szeme fel-

ragyog, majd könnybe lábad, aztán neked ront, sikítva, bömbölve; lazán öleled át. Egész arcát betöltő, goromba sírása van; valószínűleg mit sem tud erről, harcászati könny és takony lepi el, ami persze téged is elér újra meg újra kitörő rohamainál. És csak sír és sír. Együttérzés, együttérzés, gondolom váratlanul; apámban és anyámban mindig nagy volt az együttérzés, de hogy kik iránt, az a mai napig rejtély számomra, nem eléggé világos; hogy irányomban nem voltak együtt érzők, az biztos. Mint ahogy az is biztos, én sem viseltem irántuk együttérzéssel soha. Mielőtt azonban apám ilyen beteggé lett volna, vagy az utóbbi időkben, amikor anyámmal találkozunk, már támadt bennem némi együttérzés. Idegen maradt mindkettő, végtelenül elesett, de valami együttérzésféle született a lelkemben, ahogy szalonáznak vereshagymával, hát az megejtő. Semmilyen, ólomfényű éjszaka köszönt ránk, órák telnek el bóklászással és pálinkázással és dohányzással és azzal, hogy Liza a sebeit nézegeti; később azt mondja, kísérjem ki a partra fürödni, mert egyedül fél, tágra nyílt szemmel nevet, de szomorú. Megyünk, zseblámpámmal pásztázom előttünk az utat a fantasztikus fűzfa melletti fürdőhelyünkhöz, csillagfény nélküli sötét árnyak vesznek körül. Amikor az óriási gyökérbe kapaszkodva alámerülünk a pocsolyába, olyan, mintha el akarnánk bújni az ég alól valahová. Érdekes módon Liza már föladta a különös parfümillatú szappanok használatát, ha nem is mosószappannal, de még „környezetazonosabb” szagú szappanokkal fürdünk, és rákaptunk arra is, hogy mentolos izsappal mossunk fogat. Itt, az odvas fűz körül kialakított „fürdőszobánkban” már mindennek találtunk helyet; a zseblámpának, a törülközőnek, a samponnak, a papucsnak, néha a rádiót is lehozom. A magány egymáshoz taszít bennünket. Különös érzés karunkban tartani egy „sellőt”, ki semmiféle szexuális érdeklődést nem vált ki, akármi emlékei vannak is testünknek arról, hogy az ő testét éppen a természet enyészetének kéjsóvárságával ünnepelte (mondjuk még tegnapelőtt). A víz és a mocsárszag ezúttal nélkülözötte az erotikát, ám, úgymond, gyógyírként szolgált, sérelmeinket legalábbis időlegesen elfojtotta. Amikor visszamentünk a házba, és végre ágyba bújtunk, úgy éreztem, Liza kínszenvedése után megpihen melletttem; lehet persze, ez nem a közelségemnek szólt; mindjárt itt a hajnal. És mindjárt itt van Diána...!

Mennyire utál, azt nem lehet szavakba foglalni, mondom magamban reggel, amikor azt látom, ruhái közt turkál ideges, türelmetlen mozdulatokkal; végül egy ujjatlan fehér garbót választ, és mielőtt fölvenné, súlyos pillantást vet rám. A garbó, úgy-ahogy, elfedi nyakán a fognyomaimat és fültövénél a sérüléseket. Plusz napszemüveg. Kész csoda. Remekül néz ki. Mintha mi sem történt volna. „Melegágya a vad szexnek ez a tanyája!” Kiált fel Diána, ahogy megcsókolja Lizát, nyilvánvalóan félreértve sebeit és nyúzottságunkat; *lebilincselő vagy!*, köszöntöm, és reszketésem kicsit mintha múltna, ahogy kemény kézfogását fogadom. Megérkezik Virágné is, kézszerítése erősebb az amazonénál, előleget hoz, hál’ isten! Elhatározzuk, hogy elmegyünk bevásárolni, és anyámért is beugrunk útközben, rég nem láttuk. „Legyünk akkor túl rajta”, mondja Diána, és fekete bőrnadrágjában, sárga trikójában visszaugrik a vezetőülésbe, mi meg bemászunk lassan; eléggé különös, fátyolos, rózsaszínű fények, csend és dinamika. Egy rendkívül erőteljes és fiatalos, de mégiscsak egy öregasszony ül velem szemben a lócán, amikor a rosszul záródó kapun nehezen átjutok, és a lugason túl megállok. Hajlott derékkal és begörnyesztett vállal, de ahogy szokott, ugrásra készen üldögél; ő az anyám, gondolom, ő már ilyen. Mindig azon voltam, meg ne sértődjön, most is igyekszem mindent úgy tálalni, hogy véletlenül se, óvatlanul se rohanhassak bele olyasmibe, amit úgy őrizgethet majd, mint figyelmetlenségemnek újabb bizonyítékát, vagy amiből hogyhogy kimaradt,

mert azt is rosszul viseli. Tapintattal siettetem, kint várnak a lányok. Hogy megy a bolt?, ezt kérdezi, át kéne nézni az üzletmenetet. Ilyen szavakat használ. Üzletmenet. Eközben anyám nadrágot húz, de azt is főleg konyhai mozdulatokkal, végül is az lett a terepe; sajnos a konyhapézn beosztásán túlmenően ő sem ért az üzlethez, viszont elképesztő bizalmatlansággal van ezzel az új világgal szemben. Itt a személyi jövedelemadó, az általános forgalmi adó és a vállalkozási adó, kisebb és nagyobb próbálkozások, bonyolult szerződések s így tovább, „nagyon oda kell figyelni”, mondja apám, aki soha nem figyelt semmire. Mindenesetre érzem, hogy itt elsősorban Lizáról és Virágnéről van szó, feléjük irányul gyanakvásuk; hogy mindenben kellő precizitással és felelősséggel járnának el, erről ők távolról sincsenek meggyőződve. Arról viszont igen, hogy nekem halvány fogalmam sincs, mi történik ebben a mi „üzletmenetünkben”. Ez igaz, ezt nem lehet kivédeni, úgyhogy válasz nélkül hagyom; apámnak átkiabálok a kiskonyha ajtaján, ahol a heverőn jelenleg bélgyulladásal fekszik, „jobbulást”, ő meg nevetve kiáltja vissza, hogy „nagyon oda kell figyelni”. A lányok a motorháztetőnek dőlve dohányoznak, beszélgetnek. Mikor a kaput anyám gyakorlott leleményességgel maga mögött bezárja, Diánát magázva köszönti, majd Lizát feddi, hogy bejöhettek volna.

Amíg az országútra kiérünk, találkozunk néhány autóval, szekérrel, biciklivel, ennyi elég, hogy végig por lepje be az eget, de árnyéktalan, kukoricapelyva- vagy búzatőrekszínű por. Ilyen anyagszerű fényszítálás lesz akkor is, amikor majd Rozetti csajával lefekszünk, szinte csak a szeme tündököl. Az sem ragyog sokáig, abban a pillanatban megtörik, amikor barátunk szinte tetszhalott lesz, és apaként tér vissza közénk. Némi eseten kérdezősködést követően beáll az a tipikus feszélyezett várakozás, míg valaki egyszer csak anekdotákat vagy vicceket nem kezd el mesélni; azt biztosra vehettem, anyám rólam mint *tündéri* kisfiúról szeretne regélni, és azt várná, ha a lányok meg a terveikről fecsegnének, amelyekből kideríthetné, hogy milyen anyák lesznek. Anyám kamaszkoromtól, nem, kisgyerekkoromtól fogva úgy beszélt a barátnőimmal, ha találkoztak, mint leendő anyákkal, az ő fiának fiúgyermeket szülő nőkkel, így tehát abszolút egyenrangú asszonynak tekintette Annát, tizenegy éves korom szerelmét, de Elvirát is, akivel tizenhét évesen jártam, és (ennek köszönhetően talán) ápolónő lett, s így tovább. Anyám érzelmes asszony, és igencsak gyermekes tud lenni, ez nem lep meg; ám emlékképeivel egyedül marad, majd azzal a tanácstalan idegeskedéssel néz, hogy ki tudja, ma hogy nevelne fel egy gyereket. Bent a városban egy nemrégiben nyílt nagyáruházba megyünk; az élelmiszerosztály bősége, rendje, csillogása egészen elkápráztatja anyámat, és egyúttal ellenállást vált ki belőle, a szegénység kislányosan szegénylőssé és dacossá teszi. Engem riaszt és bosszant ez a hűvös és személytelen sterilitás, de elvtelen célszerűséggel a tömény italok polca felé veszem az irányt, pár üveg kubai fehér rumot lemelelek, a dohányárunál karton hosszú Pall Mallt kérek, én már meg is vagyok. Anyám nézelődik, óvatosan megérint néhány holmit, mindent a helyén hagy, üres kézzel áll mellém, várjuk a lányokat; nem szól semmit, de látom, elcsodálkozik, hogy ennyire drága luxuscikkeket vásároltunk a legszükségesebbeken kívül. Sejtetheti, hogy magamra maradtam a tanyán a munkákkal, és efféle fényűzéssel ellensúlyoznám alig kibírható napjaim nyomorát, de ugyanakkor mintha tetszene is neki kínlódom és Liza mindenirányú harciassága. Anyám visszafelé felélénkül, sokfajta hasznosnak gondolt tanáccsal látja el Lizát, én meg egyre elveszettebbnek érzem magam, ahogy az út mellett a felfrissülő füves ugar az agyagsárga földdel váltakozik. Anyám kiszáll, mi hajtunk tovább a gáton, amikor megérkezünk, az egyik bika néz szembe velünk, a csűr előtt forgóldik, eléggé látványos, hogy merre járt, míg mi távol voltunk. Diána bolondul élvez

zi, ahogy az elszabadult bikát igyekszem megfogni és visszavezetni a pajtába; egészen jól jövök ki a párviadalból, aránylag rövid időn belül visszakötöm. Ezt a hősiecs tettemet követően aztán a magam számára is visszatetsző nagyképzűséggel járkálok és beszélek egész nap, többnyire az udvaron álló asztalnál iszom a rumot, és dohányszom. Ezek a hónapok! Istenem! Újabb és újabb helyek kiépítése, takarmányozás, veszekedések, az egyik éjjel tüzet fog a szalma az istállóban a lezuhant petróleumlámpától, kis híján elemésztődik minden odabent és mindenhol, de éppen ott vagyok, behúzza a slagot, eloltom, valami miatt lehetetlenül nyugodtan viselkedem. Esténként Lizának a *Közön-séggyalázásból* olvasok föl, örül neki, úgy látom. Egy reggel legördül a rámpáról egy taxi, na még ilyen! Beáll a tanya udvarára, Kabát száll ki belőle, borostáját vakargatva hunyorít, „szóval itt tengetitek a napjaitokat”, mondja. Hol másnapos bágyadsággal, hol szorongó ingerültséggel sóhajtozik, miközben akcióéhesnek és derűsnek szeretne látszani. Horgászbójait pakolja ki a sofőr segítségével; „pecézni akarok, biztos van itt valami jó hely”. Előtte elmondja, hallotta, valahol erre vagyunk, ő meg a szomszéd város egyik szállójában, gondolta, felkutat bennünket, kijön csukázni vagy valami, ha nem akad más, keszeget csak talál. Ő egyébként domolykózni szokott. Már mesélte nekem régebben, taxival jár el horgászni, haverjai lettek a halőrök azonnal, ahogy megjelent a tavaknál. Ezzel a dumával folytatja az öreg Horváthnak is, akit gyorsan megtalálunk a kompnál, és persze tisztelettel vegyes vidámságot vált ki belőle Kabát, aki taxival jár horgászni. „Az óriás csernobili hangya, ezt ajánlom kötni, vagy a fehér nyuszit, domolykózni ezek a legjobbak.” Mondja Kabát. „Erre nincsenek domolykók.” Válaszolja az öreg, aki váratlan vendégünknek a tanyánk közelében egy etetett helyet mutat, aki aztán ott sörrel meg pálinkával lepakol. Menjünk majd ki hozzá, de ha békét hagyunk neki, az se gond, mondja. Sétálunk lefelé a rámpán, a férfiak társaságában Liza megint igazi dáma lett, már csak a napernyő hiányzik a kezéből; azon morfondíroz, milyen túlzott haszonnal adnak és vesznek mindent a kereskedők, itt van előttünk a tollfosztás, és fillérékért akarják megvenni a tollat. Ez már ilyen, mondom kifinomult és rámenős üzleti hozzáértéssel. A szobában Liza a sötétítő függönnyt (valami rongy) igazgatja.

Ennek nem kell így lennie. Szóval meg újra.

Te tudod.

Eldőlök a mocskos pólóban és rövidnadrágomban a matracon, a pokrócot magamra hajítom, zsibbadt vagyok, fáradt, izmaim mégis, mint akit lekötöztek, úgy feszülnek meg, amikor kopogtatnak. Nem tudok mozdulni; van lábam, kezem, és mégsem. Ki lehet? Virágné? Ajándéokra számítok, akárki jöjjön, csak ajándék lehet. (Kabát után?) Mostanában már minden annyira rémít, hogy délre elfáradok, amikor semmi munka nincs, pusztán az a semmitmondó táj, az a legfárasztóbb. Elmászom a rum irányába, és a palackból húzom meg, ez már a szabadulás, leginkább azért, mert Matild hangját hallani (nem járt még a tanyán a mi időnkben). Nyüzsögő hang, Lizáé, felver a maga ordenáre intimitásával, tettekre késztet, mi a fasz van?!

Mit csináljunk?! Nem azért jöttünk, hogy eladósodjunk, hanem hogy gazdagok legyünk...! Ordít Liza. Az ajtó félfáját támasztom, de úgy, mint akinek semmi köze ehhez. Arisztokratának vagy papnak kellene lenni, gondolom magamban, azt hiszem, mind a kettőről lekéstem, hanem azért elképzelem a paplakot, mint kúriát, esetleg egy szép városi palotát, ahol előkelő emberek gyűlnek össze, és akik közt majd tudomásul veheted, hogy számodra legalábbis nincs megoldás.